

**Ett år med corona
– maj 2021**

Innehåll

Inledning	3
Ett år av hopp och förtvivlan	4
Underlag	5
Påverkan på idrottsföreningarna och specialidrottsförbunden	7
Orosmoln framåt	21
Åtgärder RF/SISU	24
Scenarioplanering 2021–2022 – splittring	25
Slutsatser och åtgärder	24

Inledning

Under vintern 2020–2021 tog Riksidrottsförbundet fram en rapport om Idrottsrörelsen och corona – scenarioplanering 2021-2022. Den byggde på fyra scenarier där det som fick rubriken splittring ligger närmast så som verkligheten utvecklade sig.

I den här rapporten har vi följt utvecklingen ytterligare och belyser både det som skett och orosmoln framåt samt vilka åtgärder som behövs för en bra återstart av idrottsrörelsen. Rapporten bygger på underlag från de kompensationsstödsansökningar som gjordes under 2020, samtal med specialidrottsförbund i slutet av april och början av maj 2021, en enkät till specialidrottsförbunden i slutet av april 2021, en enkät till samtliga kommuner under perioden februari – maj 2021, en enkät genomförd av Ungdomsbarometern oktober-november 2020 samt en enkät som 3700 idrottsföreningar valde att svara på i slutet av april och början av maj 2021.

Syftet med rapporten är att ge en samlad och nyanserad bild av påverkan på idrottsrörelsen under pandemin, vad som oroar idrottsföreningar och specialidrottsförbund framåt samt vilket stöd Riksidrottsförbundet och SISU Idrottsutbildarna bör prioritera nationellt och lokalt.

Björn Eriksson

Ordförande

*Riksidrottsförbundet och
SISU Idrottsutbildarna*

Stefan Bergh

Generalsekreterare

*Riksidrottsförbundet och
SISU Idrottsutbildarna*

Ett år av hopp och förtvivlan

Coronavirusets spridning till Europa tog fart i slutet av februari 2020 och slog till i Sverige med full kraft i mars samma år. För att minska smittspridningen i samhället vidtogs en lång rad åtgärder. Det som påverkade idrottsrörelsen mest var regeringens beslut den 11 mars 2020 gällande att allmänna sammankomster med över 500 personer förbjöds och skärpningen den 27 mars samma år gällande att förbjuda allmänna sammankomster och offentliga tillställningar, som idrottstävlingar, med fler än 50 personer. Regeringen uttalade även mycket skarpa uppmaningar gällande att undvika onödiga resor inom landet.

Till detta tog Folkhälsomyndigheten fram allmänna råd för tränings- och tävlingsverksamhet inom idrotten den 1 april 2020. Där stod att matcher, träningsmatcher, tävlingar och cuper ska skjutas upp för att minska smittspridning av coronavirus, samt att närkontakt mellan idrottsutövare bör undvikas, om möjligt hålla träningar och andra idrottsaktiviteter utomhus, begränsa antalet åskådare och undvika trängsel samt undvika onödiga resor i samband med idrottsutövande.

Framåt sommaren och början av hösten 2020 kunde tävlingsidrotten starta igen i många avseenden, men i de allra flesta fall utan publik. Motionslopp och andra tävlingar på allmän plats med idrotter som orientering, cykel, triathlon med flera kunde inte genomföra stora delar av planerade tävlingar på grund av begränsningarna i förbudsförordningen.

När smittspridningen återigen steg under senhösten 2020 infördes för idrotten långtgående restriktioner som förbjöd träning och tävling för personer födda 2004 och äldre, med undantag för yrkesmässig idrott. Barn och ungdomar födda 2005 och senare kunde fortsatt träna men inte tävla. Dessa restriktioner infördes först regionvis, där det fanns mindre skillnader mellan regionerna. Inför jul och nyår beslutade Folkhälsomyndigheten att rekommendationerna skulle bli nationella från den 14 december 2020. Då infördes möjlighet för personer födda 2004 och tidigare att åter träna tillsammans, men smittsäkert, helst utomhus och i grupper omkring åtta personer som mest. Enstaka tävlingar och matcher för unga vuxna och barn tilläts.

Den 20 november 2020 beslutade regeringen att förbjuda offentliga tillställningar och allmänna sammankomster som samlade fler än åtta personer, med undantag för idrotts-evenemang som hade möjlighet att ta in upp till 300 i publik till anvisade sittplatser under vissa förutsättningar. Dock fick länsstyrelserna möjlighet att minska den publiksiffran utifrån smittläget.

Den 8 januari 2021 beslutade riksdagen om en ny tillfällig pandemilag som ger möjlighet för regeringen och dess myndigheter att begränsa möjligheten till idrottsverksamhet utifrån risken för smittspridning ytterligare, med ambitionen att göra begränsningarna mer träffsäkra. Det dröjer dock till den 12 maj innan regeringen beslutar att införa den så kallade begränsningsförordningen som faktiskt gör skillnad mellan olika idrottsverksamheter, (se nedan).

Den 4 februari 2021 meddelar regeringen och Folkhälsomyndigheten att de som är födda 2002 och senare återigen kan återgå till sina idrottsträningar. Samtidigt förlängde regeringen rekommendationen att hålla offentliga verksamheter som inte är nödvändiga stängda till den 21 februari. Men fritids- och idrottsaktiviteter för barn och ungdomar födda 2002 eller senare undantas.

I slutet av februari 2021 ändrar Folkhälsomyndigheten sina rekommendationer så att idrottsrörelsen bör avstå helt från att ordna eller delta i läger, matcher, cuper och andra tävlingar, med undantag för yrkesmässig idrott.

Folkhälsomyndigheten beslutade 28 april 2021 om ändringar i de allmänna råden som möjliggör för barn och unga födda 2002 eller senare att delta i enstaka match eller tävling utomhus.

Den 12 maj 2021 meddelade regeringen och Folkhälsomyndigheten att från 1 juni blir det lättnader för idrotten. Det gäller bland annat tävling, match och läger för barn, tävling för vuxna utomhus, publiktak på upp till 500 personer utomhus och 150 utövare vid tävlingar i skog, på vatten och väg.

Under vintern 2020 och våren 2021 har många kommuner och regioner valt att ha hårdare begränsningar än Folkhälsomyndighetens föreskrifter och rekommendationer på grund av det allvarliga läget lokalt.

Underlag

Rapporten bygger på underlag från de kompensationsstödsansökningar som gjordes under 2020, samtal med samtliga specialidrottsförbund utom ett i slutet av april och början av maj, en enkät till specialidrottsförbunden, en enkät till samtliga kommuner under perioden februari-maj, en onlineenkät genomförd av Ungdomsbarometern oktober-november 2020 samt en enkät som 3725 idrottsföreningar valde att svara på.

Om föreningsenkäten

Riksidrottsförbundet har under våren 2021 genomfört en enkätundersökning med frågor om idrottsföreningars situation och verklighet under tiden med corona och de restriktioner som följde. Syftet med enkäten var att bättre förstå hur corona har påverkat idrottsrörelsen. Enkäten skickades ut den 15 april och sista svarsdag var den 2 maj. 3725 föreningar har svarat på enkäten och finns inom samtliga Specialidrottsförbund och med spridning över hela landet (287 av 290 kommuner).

Observera att de svarande föreningarna utgör cirka 20 procent av samtliga föreningar inom föreningsidrotten. Därför bör resultaten tolkas med viss försiktighet gällande generalisering. Enkäten har inte kompletterats med någon bortfallsanalys. Resultaten presenteras i form av procentuella andelar.

Många av frågorna är så kallade matrisfrågor med påstående och flera svarsalternativ ("Ja, till stor del", "Ja, till viss del", "Nej, inte alls", "Ej relevant/Vet ej"). För att diagrammen

ska vara enklare att tolka så redovisas inte alla svarsalternativ, utan enbart de som ger relevans till frågan. Därav så uppgår procentandelen inte till 100 % i alla frågor (eftersom ”Nej” och ”Ej relevant/vet ej” inte framgår).

Om enkät till specialidrottsförbunden

I samband med att RF samtal med specialidrottsförbunden i månadsskiftet april – maj 2021 skickade RF ut en enkät som omfattade utveckling av antalet medlemmar, licenser, tävlingsverksamhet och utbildningsverksamhet under pandemin. Därutöver kunde förbunden ange annan verksamhetskopplad statistik som belyste utvecklingen av respektive idrott. 63 specialidrottsförbund besvarade enkäten.

Om kommunstudien

Undersökningen har genomförts under perioden februari till maj 2021 av Origo Group. Enkäten som använts i denna undersökning består av cirka 30 frågor. Den innehåller i år flera frågor om corona i relation till: särskilt stöd till idrottsföreningar; kommunens ekonomiska stöd och investeringar; nyttjandegrad av anläggningstyper; behov av idrottsrelaterade statliga satsningar samt information om egna studier gällande idrottsföreningars påverkan. Utöver detta har kommunerna fått besvara frågor gällande föreningsbidrag och om kommunen och dess idrottsföreningar.

Informationsbrev och webbenkät skickades till samtliga kommuner, riktat till ansvarig person på fritidsförvaltningen eller den person i kommunens organisation som har kännedom om kommunens anslag till idrottslivet. Två påminnelser skickades ut, vartefter de som inte besvarat enkäten kontaktades via telefon för möjlighet att delta. Uppnådd svarsfrekvens var 243 av 290 kommuner vilket är 84 procent.

Om Ungdomsbarometern

Ungdomsbarometern genomförs som en onlineenkät med ett så kallat kvoturval som urvalsmetod. Detta innebär att urvalet är utformat så att det i representativ skala återger hela ungdomspopulationen med avseende på några av dess viktigaste egenskaper. Eftersom studien är baserad på flera urvalsramar (s.k multisourcing) och urvalet i sin helhet inte är slumpmässigt ska slutsatser kring populationen dras med viss eftertänksamhet och kvoturvalet är anledningen till att det inte genomförs några signifikantstest eller bortfallsanalys. Däremot genomförs ett slumpmässigt referensurval i ett register baserat på uppgifter från SPAR, för att säkerställa resultatens reliabilitet. Viktning av resultaten har genomförts med hjälp av de tre aktuella urvalsegenskaperna (kön, ålder och region).

Datainsamlingsperiod för årets studie var mellan 6 oktober och 5 november 2020. Samtliga svar i undersökningen har inhämtats via Internet genom datainsamlingsverktyget Confirmit. Dessa insamlingskällor är: Studentkortet (1), som är en databas med gymnasie-, YH-, folkhögskole- och högskolestuderande och de som tidigare varit detsamma baserad på uppgifter från CSN. I denna databas görs ett slumpmässigt urval av e-postadresser som erbjuds svara på enkäten. Baserat på öppnade mail är svarsfrekvensen cirka 20 procent. Majoriteten av respondenterna hämtas från denna källa. Facebook (2), där annonsering genomförs för att nå unga som inte besvarar enkäter per e-post, samt Cint (3) som är ett panelföretag med både självrekryterade och slumpmässigt rekryterade panelister. Antal respondenter i årets undersökning är 18 000 i åldersgruppen 15–24 år varav 3 535 respondenter inom delen idrott och motion.

Påverkan på idrottsföreningarna och specialidrottsförbunden

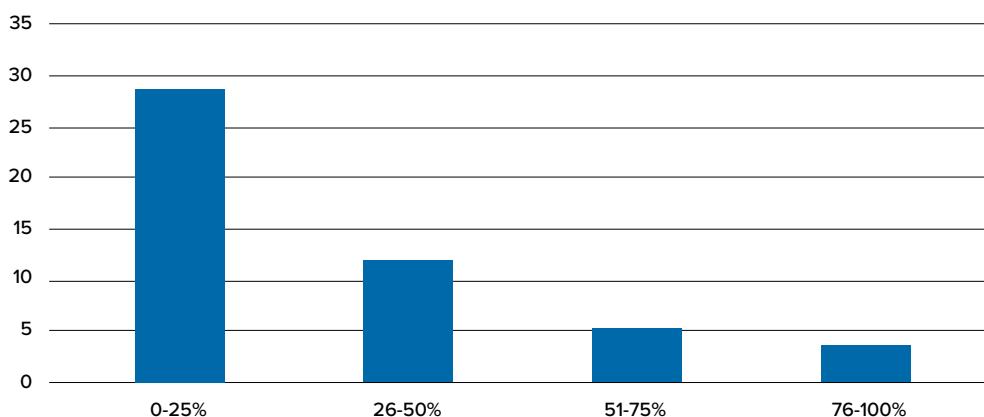
Minskat idrottande och frustration – med några undantag

Statistik i form av verksamhetsiffror såsom exempelvis LOK-stöd, sanktionerade tävlingar, samt från föreningsenkäten och samtalen med specialidrottsförbunden vittnar om kraftiga effekter på idrottsverksamheten på grund av pandemin.

Regeringens beslut, Folkhälsomyndighetens rekommendationer och kommunernas beslut för sina egna anläggningar har minskat aktivitetsnivån dramatiskt. Framförallt från senhösten 2020 och framåt. Specialidrottsförbunden ger uttryck för en stor frustration över trubbiga restriktioner som har hindrat flera idrotter från att bedriva sin verksamhet på ett smittsäkert sätt.

Många idrotter har inte kunnat genomföra tävlingar på mycket lång tid. Flera idrotter som har höst-vår säsong, det vill säga de som har många av sina tävlingar på vintern, har inte ens kunnat starta sin säsong 2020/2021. Andra idrotter hann precis dra igång tävlingsverksamheten under september och oktober 2020 innan den var tvungen att stängas ner. Tveklöst har dock samtliga specialidrottsförbund tappat verksamhet när det kommer till tävlingsverksamheten där tabellen nedan visar specifikt den delen som avser redovisade tävlingar. Observera att lagidrotterna som regel inte definieras ha tävlingar utan de har istället redovisat antalet serier och antalet matcher vilket följer samma mönster som redovisade tävlingar nedan.

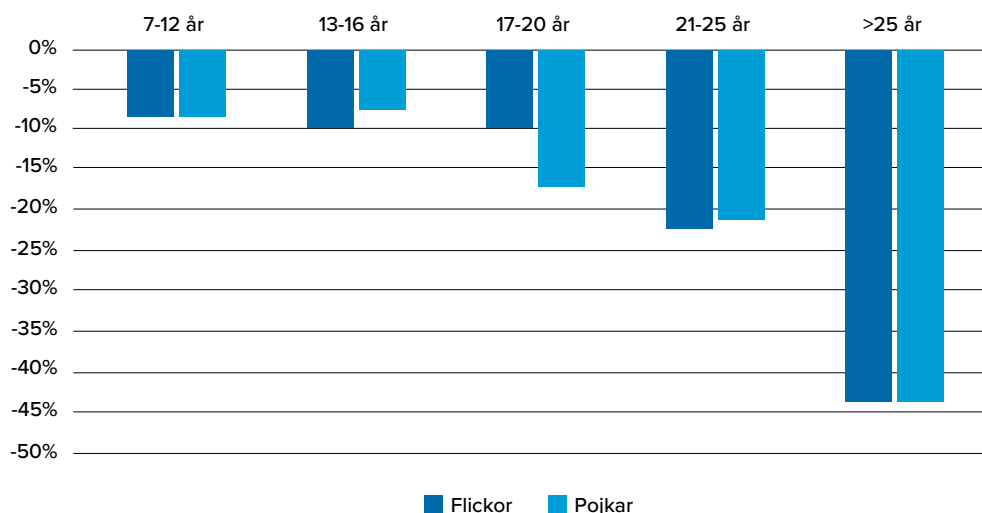
Diagram 1. Uppskattat antal genomförda tävlingar i relation under pandemin jämfört med snittet 2017-2019. Tabellen visar hur många förbund som ligger i varje kategori.

Specialidrottsförbunden särskilt lyfter fram svårigheten med att behålla grupperna ungdomar och unga vuxna, vilka både studerat på distans och varken fått träna eller tävla som vanligt. Svårigheten gäller även äldre och personer i riskgrupp. Det syns extra tydligt för personer med funktionsnedsättning där minskningen har varit dramatisk.

Nedgången i aktivitet syns tydligt i summeringen av LOK-stödet för hela 2020. Tabellen visar att minskningen i procent i redovisade deltagartillfällen 2020 jämfört med 2019.

Diagram 2. Deltagartillfällen 2019-2020.

Beroende på idrotternas struktur kommer sannolikt tappet i antalet medlemmar visa sig först i slutet av 2021 enligt samtalen med specialidrottsförbunden.

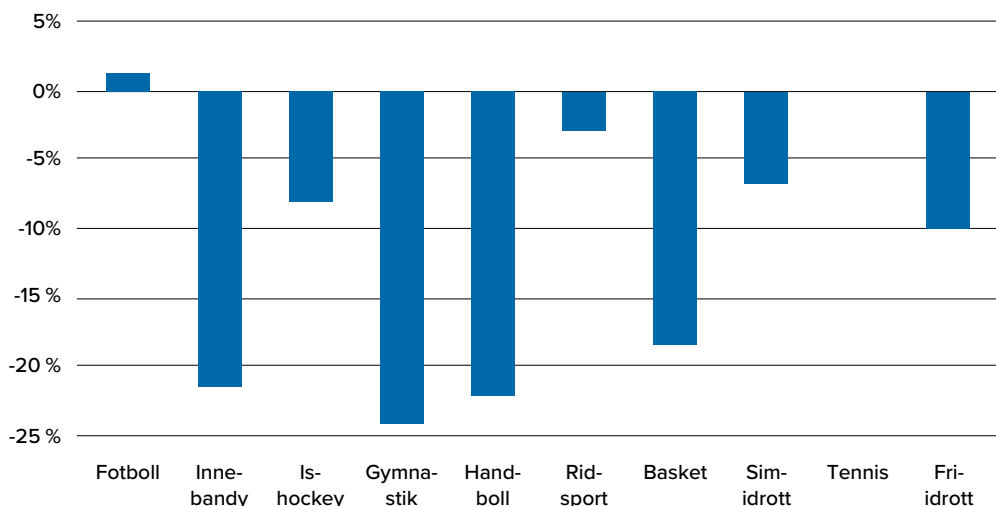
Det finns ett mindre antal idrotter som inte har ett så stort medlemstapp som befarat. Några av dessa idrotter har till och med ökat antalet aktiva. Det är i första hand specialidrottsförbund som har motionsdelar inom idrotter som bedrivs utomhus med möjlighet till att hålla stora avstånd mellan individer och/eller naturnära som vittnar om ökad tillströmning.

Sett till enkäten som specialidrottsförbunden har svarat på har medlemsantalet inte sjunkit drastiskt, under pandemin. De flesta förbund understryker dock att idrottens struktur gör att eventuella större negativa effekter kommer synas framåt hösten 2021. I vissa förbund har dock kraftiga effekter redan visat sig, exempelvis idrotter med gymverksamhet och gruppträning.

Detta parallellt med att några idrotter till och med ökat antalet aktiva. Det är i första hand specialidrottsförbund som har motionsdelar inom idrotter som bedrivs utomhus med möjlighet till att hålla stora avstånd mellan individer och/eller naturnära som vittnar om ökad tillströmning.

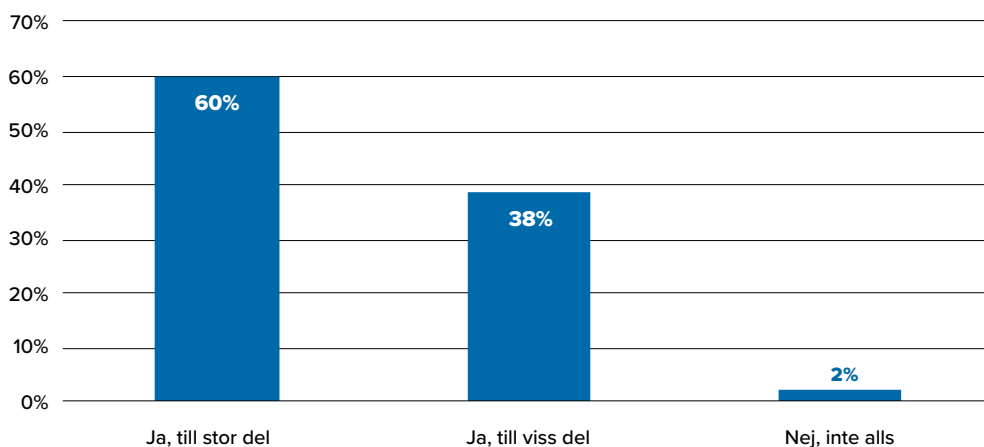
Även LOK-stödsstatistiken visar skillnader mellan idrotter. Bland de tio största idrotterna har inomhusidrotterna haft klart större minskning än de idrotter som oftare är utomhus.

Diagram 3. Förändring 2019-2020 (helår).

Den bild av minskningen som specialidrottsförbunden och LOK-stödstatistiken ger bekräftas i föreningsenkäten. Nästan alla föreningar upplever att de påverkats negativt på ett eller annat sätt och majoriteten anger att det påverkat föreningen stort¹. Svaren gällande påverkan är likartade över hela Sverige från norr till söder samt städer och landsbygder. RF ser även liknande svar mellan större och mindre föreningar. Dock är det något vanligare att de allra största föreningarna anger att de påverkats i något högre grad. Vi ser också en viss skillnad vad gäller olika idrotter². Övergripande ser vi att inomhusidrotter påverkats kraftigare och idrotter utomhus (och som verkar på sin egen anläggning/plats) påverkats mindre. Framförallt är det idrottsföreningar inom golf men även inom tennis och ridsport, som anger att de påverkats i lite mindre utsträckning än inom andra idrotter.

Diagram 4. Har föreningens verksamhet påverkats negativt av corona (och restriktionerna) det senaste året?

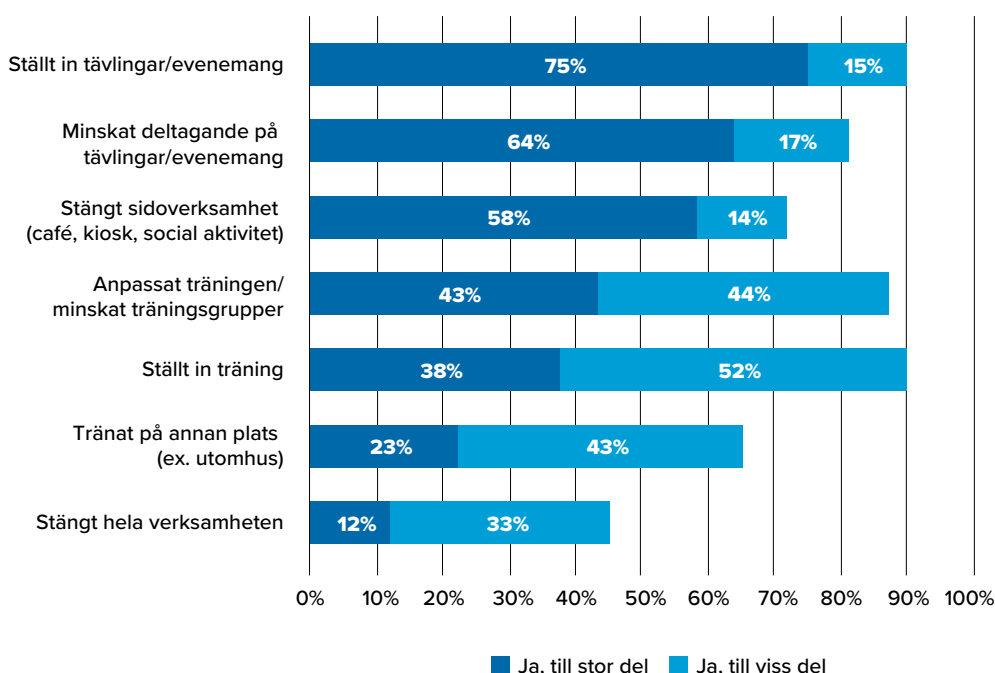

1 Här är det viktigt att påminna om att alla idrottsrörelsens föreningar inte har svarat och det kan därmed finnas en viss snedvridning i svaren.

2 Riksidrottsförbundet har enbart tittat på de idrotterna med fler än 49 svarande föreningar.

Det som påverkat föreningarna i störst utsträckning är möjligheten att anordna eller delta på tävlingsaktiviteter (cuper, evenemang med mera). Detta är givetvis knutet till de restriktioner som inneburit att föreningar inte har kunnat genomföra denna typ av verksamhet. Många föreningar vittnar också om förändringar vad gäller träningen. Föreningar har delvis varit tvungna att ställa in träningen men också anpassa verksamheten utifrån rådande situation. Cirka 40 procent av föreningarna anger att de under perioder stängt ner hela verksamheten.

Diagram 5. Har föreningen genomfört någon av följande åtgärder på grund av corona (och restriktionerna) det senaste året?

Som resultat av idrottsföreningars minskade verksamhet (tävling, träning, social sidoverksamhet), upplever föreningarna också ett minskat antal aktiva under samma period. Det är en stor andel av de svarande föreningarna som ser en minskning i antalet aktiva och det gäller samtliga åldersgrupper, från yngre till äldre. Precis som specialidrottsförbunden lyfter fram, upplever föreningar att störst tapp har varit inom gruppen ungdomar och vuxna. Fyra av tio föreningar anger exempelvis att de har ett minskat antal barn i sin verksamhet. Störst har minskningen varit i kontaktsporter såsom kampsporter, dans och inomhusidrotter som handboll och innebandy.

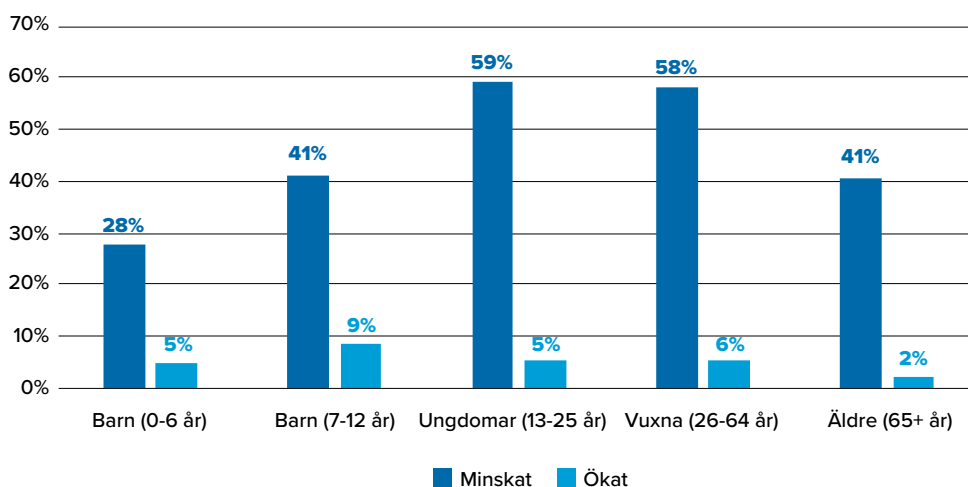
I Ungdomsbarometerens studie³ anger fyra av tio unga att de har tränat mer hemma och utomhus än de brukar och att var fjärde tjej har använt sig av träningsprogram som influencer/profiler lagt ut på sociala medier. Rimligen påverkar också en förändrad vardag, med nya vanor och mönster som inte gör att unga lämnar hemmet på samma sätt som innan pandemin för att idrotta och motionera. Samtidigt som många unga tar sin träning i egna händer, svarar en tredjedel av de unga att de tränar mindre.

3 Unga och idrott 2021 – året som gått. En rapport av Ungdomsbarometern för Riksidrottsförbundet, 2021.

Till exempel har nära var tredje ung pausat eller tillfälligt slutat med en idrottsaktivitet. Inställda träningar och oro för att bli sjuk har gjort sitt, men även tidsbrist eller prioritering av skola/jobb har påverkat. Flera ungdomar pekar också på att deras rörelse en typisk dag minskat generellt, inte bara den planerade träningen, utan även vardagsmotion i form av promenad/cykling till skola eller jobb. Många märker hur minskad rörelse påverkar dem både fysiskt och mentalt, vilket vissa försöker kompensera med hårdare/mer frekventa träningspass och/eller val av kost. En stor del av de unga som tidigare tränat i föreningsregi anger att de saknar gemenskapen som kommer av att tillhöra en förening. Kompisarna och rutinerna är det som unga saknar mest från sitt vanliga idrottsutövande, där det förstnämnda spelar en generellt viktig roll i ungas liv. Det andra hjälper till att få träningen att bli av och möjliggör utveckling – också det en betydande faktor i ungas träning.

RF ser att det är några procent av idrottsföreningarna som upplever att de ökat antal aktiva under perioden. Även här är det föreningar inom samma idrotter som tidigare angett att de i mindre utsträckning påverkats av corona som sticker ut. Det gäller framförallt golföreningarna, men även andra idrotter, exempelvis tennis. RF ser också att det inom alla idrotter åtminstone är några föreningar som anger att de ökat antal aktiva under perioden, vilket skulle kunna förklaras av ett antal föreningar har haft enklare att ställa om sin verksamhet under perioden⁴.

Diagram 6. Hur har antalet aktiva i föreningen påverkats på grund av corona (och restriktionerna)?

Elitidrott

I samtalen med specialidrottsförbunden återges en frustration bland ledare och aktiva på elitnivå på grund av de hårda restriktionerna. Framförallt bland de idrottare som inte har klassats; hålla på med yrkesverksamhet, men som ändå har elitambitioner med sitt idrottande. Denna indelning har lett till splittring inom och mellan flera förbund, bland annat på grund av skilda ekonomiska förutsättningarna mellan idrotter, men också mellan idrottare och tävlingsnivåer. Många idrottare har förlorat ett år av möjlighet till idrottslig utveckling. Det finns en stor oro bland specialidrottsförbunden att man har tappat i internationell konkurrenskraft.

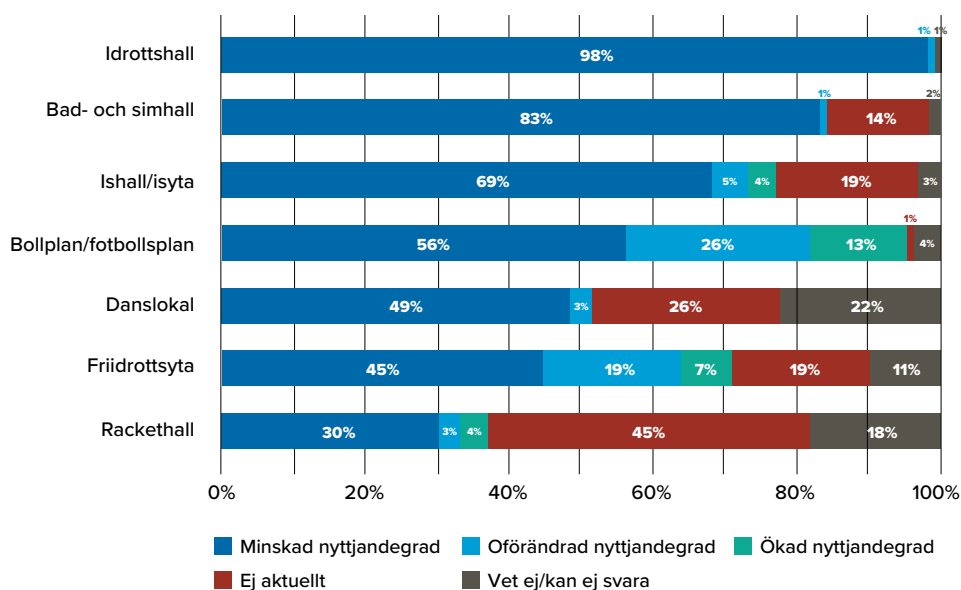
⁴ RF har enbart tittat på de idrotterna med fler än 49 svarande föreningar.

Tillgång till anläggningar skiljer sig

Specialidrottsförbunden förklarar att de föreningar som har haft en egen anläggning, antingen som de äger, driftar eller hyr av privat fastighetsägare, har haft större möjligheter att på ett anpassat sätt hålla igång åtminstone delar av träningsverksamheten, än de som hyr sin lokal av kommunen. På samma sätt har idrotter som har naturen som sin idrottsarena också haft större möjligheter att på ett anpassat sätt fortsätta sin träningsverksamhet. Det är värt att notera att flera specialidrottsförbund vittnar om att konflikter med bland annat markägare har uppstått, vilket i flera fall fått negativa konsekvenser för föreningarna då fler människor har varit i naturen, idrottande eller ej.

Föreningar som nyttjar kommunala lokaler har i många fall sedan december 2020 stängts ute från lokalerna. Även efter att regeringen i februari 2021 tog bort rekommendation till kommunerna gällande att betrakta först barn- och ungdomsidrott och senare även vuxenidrott som verksamhet som bör hållas stängd. Effekten av restriktionerna syns tydligt RF:s Kommunundersökning⁵ där kommunerna anger att nyttjandegraden av idrottsanläggningarna har påverkats dramatiskt under 2020.

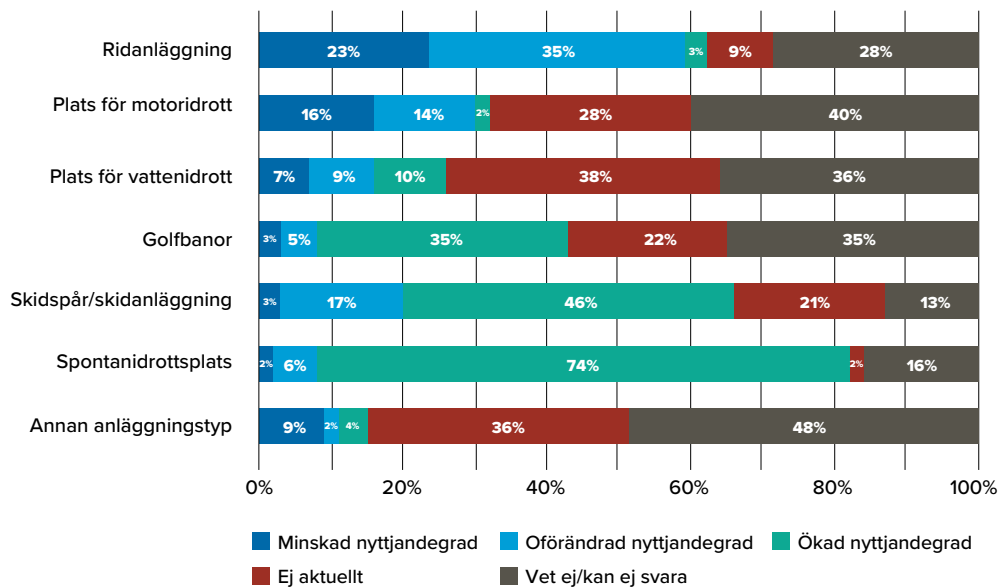
Diagram 7. Hur har nyttjandegraden för följande anläggningstyper påverkats under coronapandemin 2020?

Att möjligheten att träna har skiljt sig mellan kommunala lokaler och privata lokaler har enligt specialidrottsförbunden dels lett till splittring inom idrotter som använder båda typerna av lokaler, dels mellan idrotter. En del föreningar har kunnat fortsätta viss verksamhet, medan andra inte har kunnat fortsätta sin verksamhet alls. Att nyttjandegraden varierar syns i nedanstående diagram från RF:s Kommunundersökning.

⁵ Riksidrottsförbundet Kommunundersökning 2021.

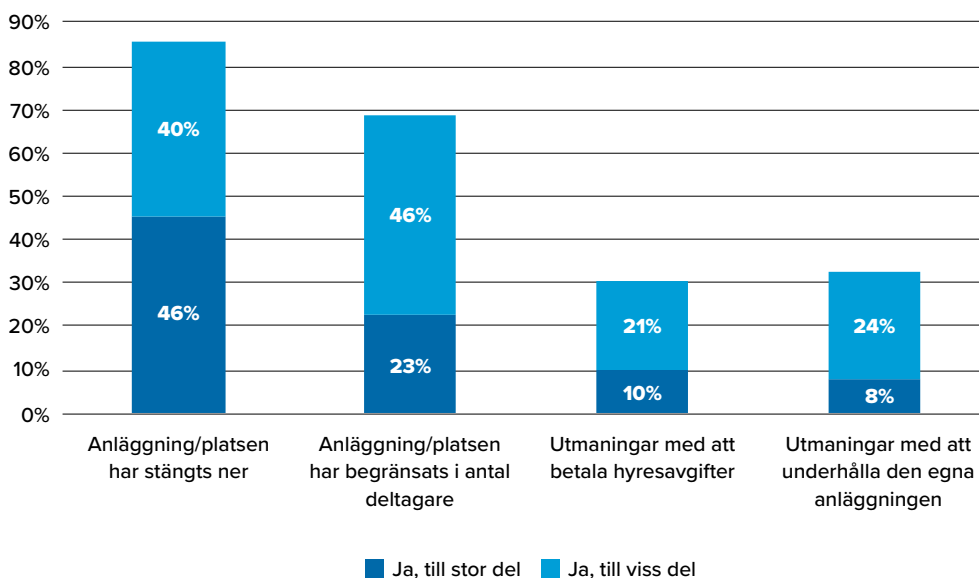
Diagram 8. Hur har nyttjandegraden för följande anläggningstyper påverkats under coronapandemin 2020?

Specialidrottsförbunden återger att när föreningarna inte fick tillträde till de kommunala lokalerna har privata vinstdrivande idrottsaktörer med egna lokaler har riktat sig till föreningarnas medlemmar och erbjudit dem att fortsätta sitt idrottande då föreningen inte har kunnat bedriva verksamhet.

Skillnaderna i möjligheten att träna på eller i sin ”vanliga” idrottsanläggning eller idrottsmiljö syns även i diagrammet nedan bland de föreningar som medverkar i enkäten.

Diagram 9. Har anläggning/platsen som föreningen är verksam på påverkats av corona (och restriktionerna)?

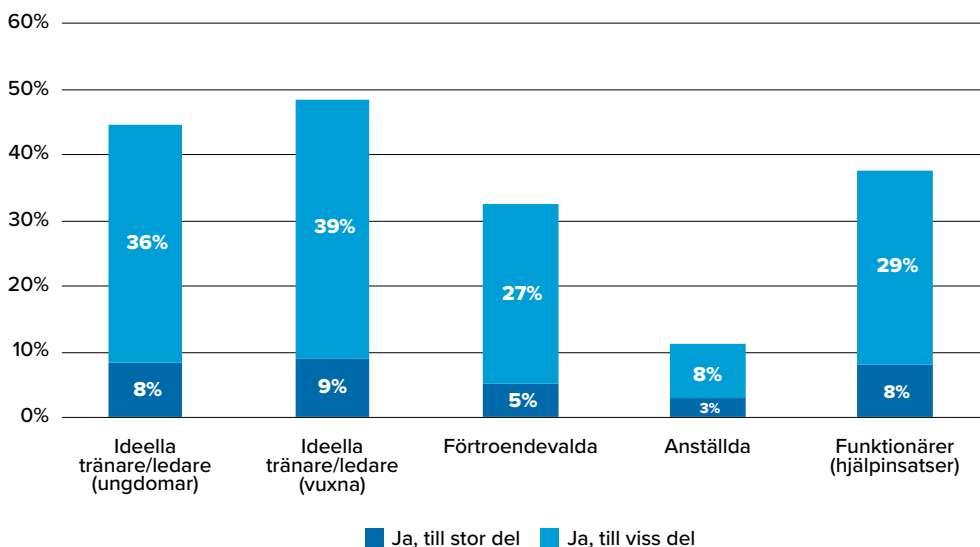
Ledare

För många idrotter är ungdomar och unga vuxna inte bara aktiva idrottare utan också den grupp som går in i tränaruppdrag. Flera specialidrottsförbund ser en risk i att en generation av barn- och ungdomsledare går förlorad. Andra förbund vittnar om svårigheten att hålla kvar funktionärer (ofta äldre) som behövs för att genomföra tävlingar.

Även de föreningar som svarat på föreningsenkäten visar samma tendens. Relativt få föreningar anger att de till stor del har haft svårt att behålla sina engagerade, men många föreningar upplever ändå att detta har varit ett problem. Tränare och funktionärer är de två grupper som flest föreningar har haft svårast att behålla. Vad gäller anställda verkar påverkan vara låg, vilket kan förklaras av att få föreningar har anställda och att de som har anställda fått hjälp via statens permitteringsstöd.

När det gäller olika idrotter visar resultatet att denna fråga hänger samman med frågan om föreningen har tappat aktiva. De föreningar som anger att de i högre utsträckning tappat aktiva, exempelvis kampsporter, anger också att de tappat ledare och andra funktionärer/roller under året. Resultatet kan sannolikt förklaras av att aktiva och andra roller i föreningen hänger ihop och i slutändan är samma personer i föreningen, exempelvis en förälder som ideell ledare till sitt aktivt barn eller en aktiv ungdom som ideell ledare i föreningens barnverksamhet. En negativ utveckling av aktiva påverkar med andra ord ofta hela föreningens verksamhet.

Diagram 10. Har föreningen haft svårt att behålla någon av följande roller på grund av corona (och restriktionerna)?

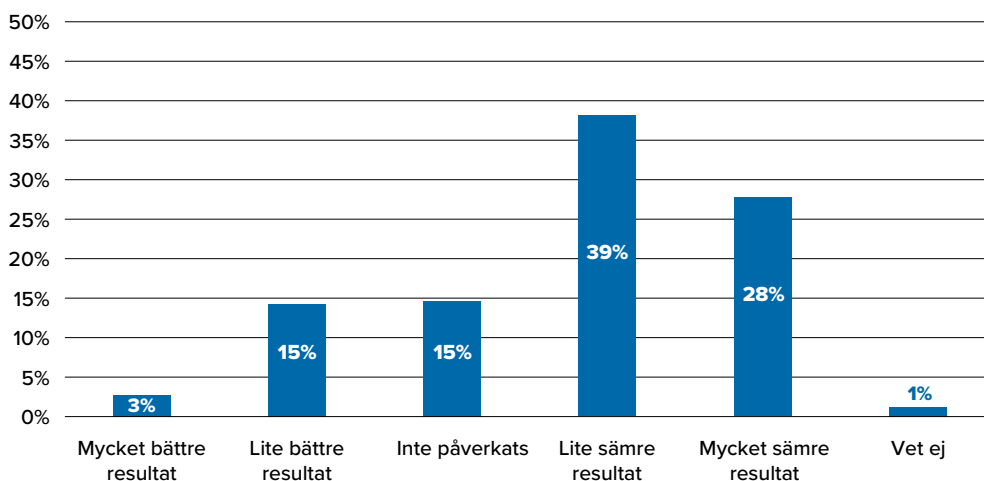
Ekonomi

Många föreningar vittnar om en förändrad ekonomisk situation. En del föreningar, knappt en av fem upplever dock att de har fått en bättre ekonomisk situation. Det kan handla om att vissa utgifter har minskat för verksamhetsnära kostnader, såsom inställda lagresor eller hyra av träningstider. Några föreningar har också fått fler aktiva till föreningens anläggning och ökat försäljning av tider till allmänheten.

Men de flesta, tre av fem föreningar upplever dock att det ekonomiska resultatet har blivit sämre. I dessa fall handlar det om inställda tävlingar som föreningen arrangerar, medverkan på lokala evenemang där föreningen utför uppgifter, som skulle genererat intäkter, eller minskat deltagande i föreningens ordinarie verksamhet med minskade träningsavgifter som följd⁶. Resultatet skiljer sig inte utifrån ett geografiskt perspektiv, både föreningar i storstäder och på landsbygden svarar på liknande sätt. Vad gäller storlek på föreningen så är det vanligare att större föreningarna (över 15 miljoner i omsättning) har påverkats negativt. Här kan det tänkas att dessa föreningar i högre utsträckning anordnar inkomstbringande tävlingar/evenemang eller aktiviteter med publik som ställts in.

Inte heller skillnad mellan idrotter kan ses då minskade inkomster (för exempelvis tävlingar och träningsavgifter) i vissa fall har balanserats av minskade utgifter under året. Resultaten är alltså i högre utsträckning kopplad till hur föreningen driver sin verksamhet än vilken idrott som utövas. Undantaget är golföreningar där majoriteten av de föreningar som svarat på enkäten uppger ett bättre resultat.

Diagram 11. Hur har föreningens ekonomiska situation påverkats av corona (och restriktionerna)?

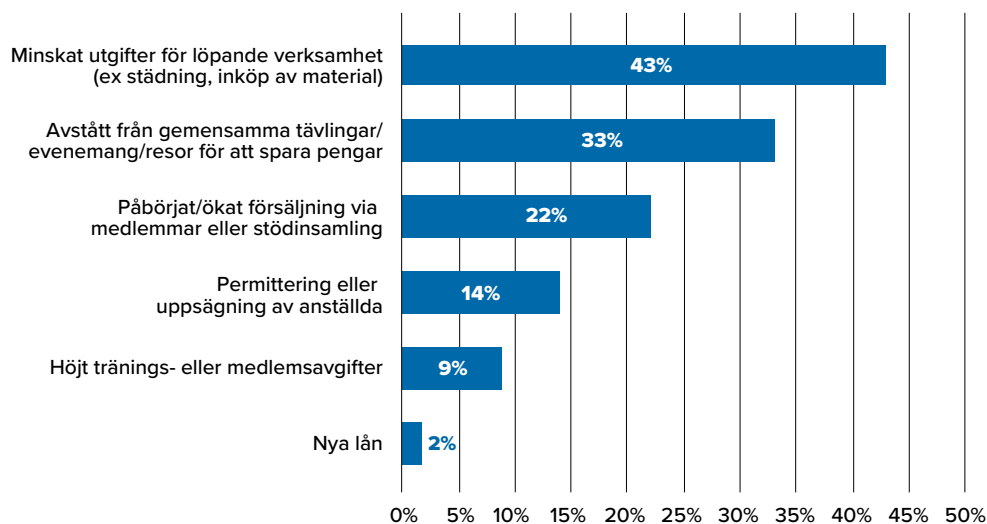

Många föreningar uppger även att de själva har ställt om och anpassat inkomster och utgifter under året, för att klara den dagliga driften. Den vanligaste åtgärden har varit att minska utgifterna under året. Det kan både handla om drift, städning eller liknande. Därtill har inställda evenemang också bidragit till att föreningen i vissa fall minskat

⁶ Exempelen är hämtade från ansökningar till kompensationsstödet som Riksidrottsförbundet har fördelat.

utgifterna för medverkan. Föreningarna har varit restriktiva till att öka intäkterna genom lån och höjda medlemsavgifter. Att höja avgifter är en väg få föreningar gått, då det kan innebära att alla inte har möjlighet att vara med.

Diagram 12. Har någon eller några av följande åtgärder genomförts för att klara den dagliga driften av föreningens verksamhet på grund av corona (och restriktionerna)?

De ekonomiska effekterna av corona har varit omfattande, men varierande. De ekonomiska effekterna var av självklara skäl större under den första pandemivågen, då verksamhet var planerad och möjligheten att minska verksamhet och kostnader mycket små. Det är naturligt att ju längre pandemin har pågått i desto större utsträckning har förbund och föreningar kunnat planera och anpassa sina verksamheter så att även om intäkterna har minskat så har kostnaderna också gjort det. Samtidigt har kompensationsstödet som RF har fördelat och andra statliga stöd varit mycket viktiga.

Följande analys som RF gjorde hösten 2020 stämmer fortfarande.

- De föreningar som har stora fasta kostnader i form av hyravtal med privata fastighetsägare eller de föreningen som äger eller driftar anläggningen själv har svårt att minska sina kostnader samtidigt som intäkterna har minskat i takt med aktivitetsnivåerna.
- De föreningar som har många anställda har i viss mån använt permitteringsstöd, men långt ifrån alla har haft den möjligheten då de anställda har behövts för att genomföra evenemang. Evenemang som genomförts utan publik eller i minskad omfattning.
- Kostnaderna för idrott på nationell och internationell elit har ökat avsevärt med testning, andra krav på transporter, boende med mera. För den internationella tävlingsidrotten har i några få fall en del av kostnaderna tagits av det internationella idrottsförbundet.
- Förbund som har stor egenfinansiering har det svårare ekonomiskt än de som har hållit igång delar av verksamheten och har större del av sina intäkter från bidrag.
- Förbund som bygger stor del av sina intäkter på tävlings- och medlemsrelaterade avgifter har tappat intäkter på grund av minskad verksamhet.

Det är svårt att avgöra den exakta effekten av kompensationsstödet i förhållande till andra insatser som har genomförts under 2020. Kompensationsstödet ska ses som en av pusselbitarna för att säkra att idrottsrörelsen står sig stark även efter pandemin. Det står klart att idrottsföreningar och specialidrottsförbund under 2020 använt sig av olika typer av stöd för att reda ut sin ekonomiska situation. RF:s bild är inte heltäckande, men idrotten har under året fått ekonomiskt stöd via en rad olika källor. Mest betydelsefullt utöver idrottens kompensationsstöd är sannolikt stöd för korttidspermittering följt av de lättnader som kommuner runt om i landet har beviljat. Kommunernas stöd har varit mycket betydelsefullt och har utöver direkt kontantstöd även inneburit hyresreduceringar och minskade avbokningskostnader.

Ett fåtal IF har även kunnat nyttja omställningsstöd och hyresstöd i viss omfattning. Tillsammans med att idrottsrörelsen fått arbeta hårt med att sänka sina kostnader och i många fall även skjuta på kostnader till kommande år har inneburit att direkta nedläggningar har kunnat undvikas.

I återrapporten som är inskickad av de föreningar som erhållit stöd direkt från RF anger 84 procent att majoriteten av kompensationsstödet nyttjats till föreningens barn- och ungdomsverksamhet. IF fick även uppge om kompensationsstödet bidragit till att motverka att IF behövt vidta olika icke önskvärda åtgärder. Svaren visar bland annat att 69 procent av IF med hjälp av kompensationsstödet kunnat undvika att höja sina avgifter, att 61 procent kunnat undvika att minska föreningens utbud av idrottsverksamhet och att 18 procent kunnat undvika att lägga ner föreningen (tabell nedan).

Tabellen nedan visar idrottsföreningarnas svar på frågan som är en del av återrapporteringen till RF: "Har kompensationsstödet bidragit till att motverka något av följande? Flera alternativ kan anges."*

Svarsalternativ	Andel som svarade "ja" **
Höjda avgifter	69%
Minskning av föreningens verksamhet	61%
Minskning av andra utgifter (t ex städning, inköp av material)	38%
Permittering eller uppsägning av anställda	24%
Nedläggning av föreningen	18%
Andra åtgärder	17%
Nya lån	12%
Nej	5%

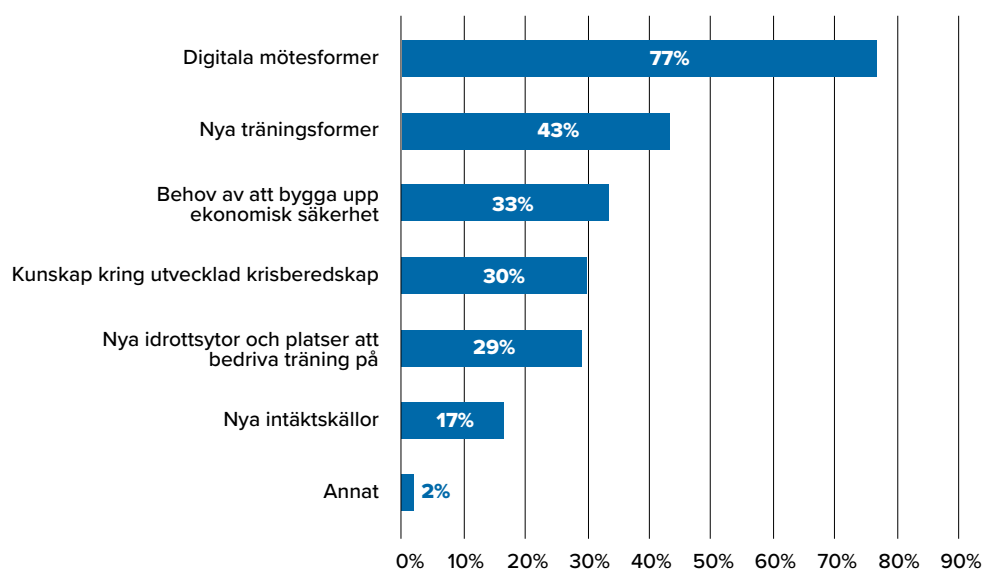
* N=4 799 ** Notera att IF som fått stöd i flera stödomgångar besvarat en återrapport för varje omgång och alltså finns med flera gånger i underlaget.

Då stödet sammantaget kanaliserats till över 5 000 unika idrottsföreningar är det väldigt stor variation mellan de föreningar där stödet varit livsavgörande och att akuta likvida situationer kunnat undvikas till föreningar som fått mindre kompensation och inte riskerat sin verksamheten. Till de förra hör föreningar som har anställd personal, ofta hyr lokaler av privata fastighetsägare och bedriver verksamhet där intäkter tas in löpande. Särskilt

drabbade har gym- och motionsverksamheter såsom Friskis & Svettisföreningar och större kampsportföreningar varit. Än så länge har flertalet haft möjlighet att hanka sig fram tack vare kompensationsstöd samt tidigare års goda resultat.

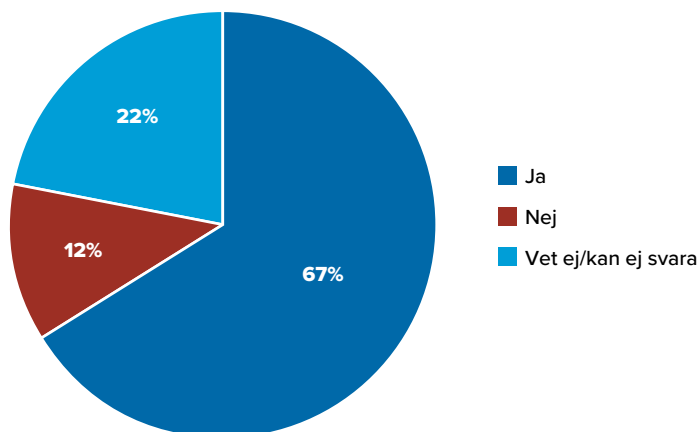
Många kommuner har också givit stöd till idrottsföreningar runt om i landet. RF:s Kommunundersökning visar att åtta av tio kommuner har givit någon slags stöd. Kontantbidrag och minskade avbokningsavgifter har varit de vanligaste ekonomiska stöden.

Diagram 13. Inom vilka områden har ni gett ett särskilt stöd på grund av corona?

Två av tre kommuner ser att de kommer att behöva stödja föreningarna med särskilda satsningar även 2021.

Diagram 14. Ser ni behov av särskilda idrottsrelaterade statliga satsningar till kommuner med anledning av coronapandemin?

Föreningarnas och förbundens resiliens

Många specialidrottsförbund berättar om föreningar som är trötta och att utvecklingsarbete har stannat av. Föreningsledare som har kämpat länge är på väg att tappa engagemanget. Särskilt svårt är det för föreningar som hade en svag struktur och få engagerade innan pandemin. Här finns behov av stöd för föreningsutveckling. Utvecklingen har lett till en ökad skillnad mellan idrottsföreningar, de som har både resiliens och förmåga att snabbt anpassa sig respektive de som inte har lyckats möta restriktionernas konsekvenser. Flera specialidrottsförbund vittnar om att föreningar på mindre orter med stark idrottskultur har stor resiliens. Specialidrottsförbunden återger exempel på föreningar som använt pandemitiden till att utveckla sin förening, så att de nästan står starkare nu än innan pandemin.

Nya tävlingsformer

Då det inte har gått att tävla som vanligt har en del specialidrottsförbund provat nya tävlingsformer, inte minst via digitala hjälpmedel. Den röda tråden har varit att man tävlar, men på olika platser och använder digitala lösningar för att mäta prestationer.

Utbildning och kompetensutveckling

Specialidrottsförbunden ger en splittrad bild vad gäller utbildning. Vissa har utbildat många digitalt, medan andra har ett stort tapp i sin utbildningsverksamhet. Många har erbjudit digital kompetensutveckling. Den digitala omställningen kring utbildning och kompetensutveckling verkar många föreningar och ledare ha accepterat förvånansvärt snabbt enligt specialidrottsförbunden. Det finns dock en stor mängd praktiska moment som behöver betas av för att de digitala ledarutbildningarna ska bli kompletta.

I föreningsenkäten uppger många föreningar att utbildningsverksamheten och utvecklingsverksamhet påverkats. Dessvärre visar också svaren i enkäten att föreningar som själva anordnar utbildnings- och utvecklingsverksamhet inte haft möjlighet att ställa om till digitala forum och därför varit tvungna att ställa i större utsträckning.

På samma sätt har även specialidrottsförbunden tappar på utbildningssidan. Det som skiljer tävling och utbildning åt är dock att det varit enklare att ställa om till digitala motsvarigheter där framförallt teoretiska utbildningar kunnat anordnas. Flertalet förbund uppger att de kommer ha en utbildningsskuld för framförallt de utbildningar som har praktiska moment.

Kommunikation

Många specialidrottsförbund vittnar om ökad närhet, dialog och kontakt med föreningarna. Digitala möten och korta kontaktvägar har utvecklats i relationerna specialidrottsförbund – idrottsförening, specialidrottsförbund – specialdistriktsidrottsförbund och specialdistriktsidrottsförbund – idrottsförening. På alla nivåer återges att många har arbetat mycket trots liten verksamhet. Det har varit krävande att förstå, följa och förklara de olika restriktionerna samt att anpassa verksamheten.

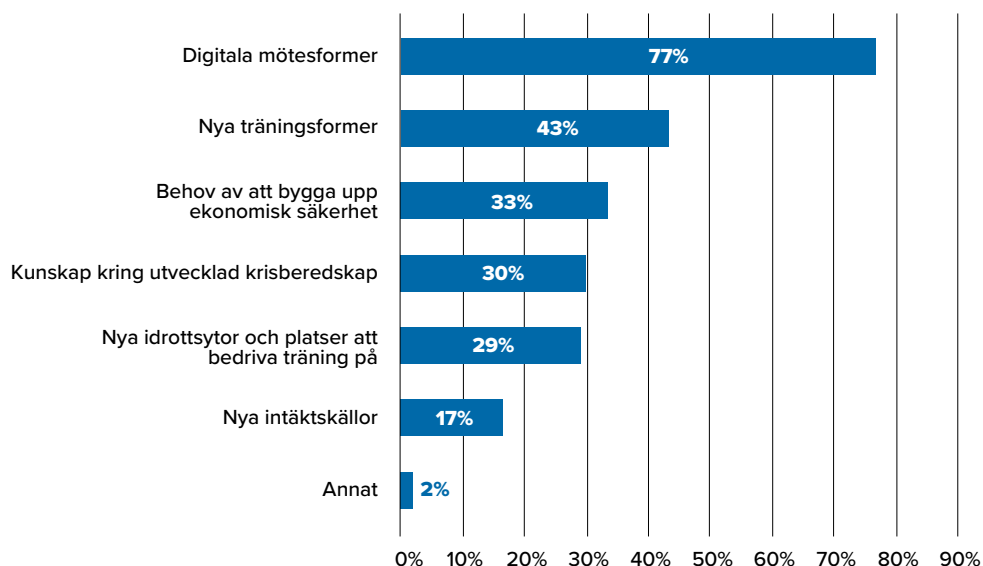
Lärdomar under perioden

Tiden med corona har också format föreningarna efter de många gånger behövt ställa om vardagen. Perioden har gett lärdomar och lösningar som kan vara mer eller mindre permanenta. Likt många företag och andra organisationer har den digitala utvecklingen varit markant. Knappt åtta av tio föreningar uppger att de hittat nya digitala mötesformer under perioden. Hur denna utveckling kan tänkas påverka föreningar på lång sikt är en vidare analys som idrottsrörelsen behöver göra.

En annan lärdom som också går i linje med andra organisationer är nya sätt att arbeta med kärnverksamheten. Inom idrottsvärlden kan kärnverksamheten översättas till träning. Cirka tre av tio föreningar uppger att de hittat nya träningsformer och tre av tio att de hittat nya platser att bedriva träning på. Det kan tänkas att denna omställning inte är önskvärd för föreningen, men att möjligheten nu finns om att vid behov ställa om.

Ytterligare områden som knappt var tredje förening uppger som lärdomar är att verksamheten har fått en större förståelse kring krisberedskap och ett behov av att bygga upp en ekonomisk säkerhet. Gällande ekonomin omfattar det både det egna kapitalet och vilka intäktskällor föreningen har. Krisberedskap, utöver ekonomin, kan bland annat handla om tydliga strukturer, mandat och kommunikationsvägar i föreningen.

Diagram 15. Ser ni någon/några lärdomar som ni kommer kunna ta med er från "corona-perioden" (och restriktionerna)? Flera svarsalternativ kan anges.

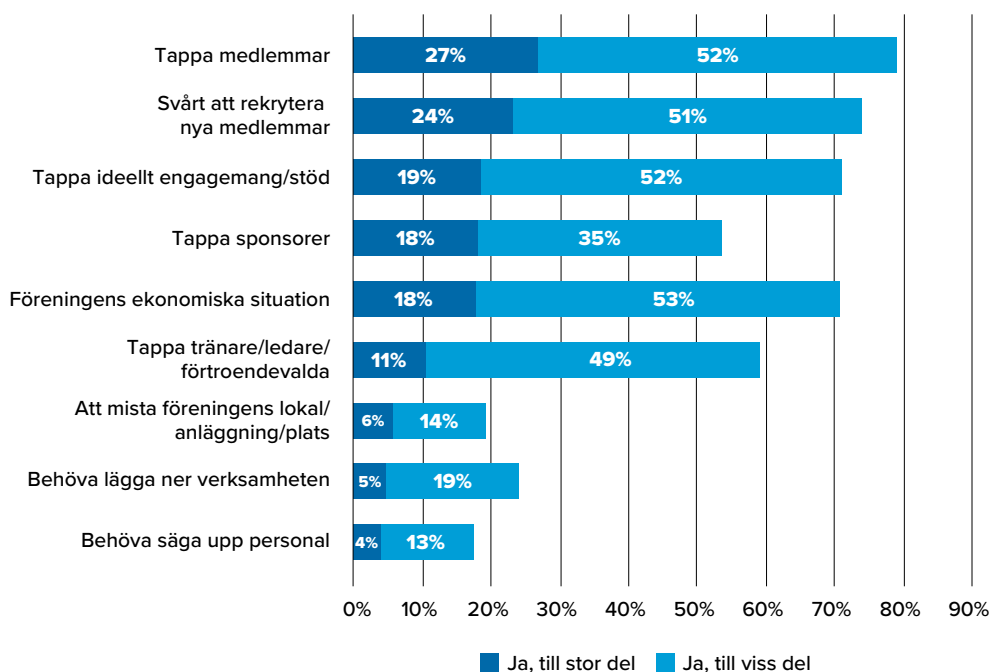
Orosmoln framåt

Återrekrytering och ekonomi

När RF frågar föreningarna om framtiden så är den sammantagna bilden att oron är relativt jämnt fördelat inom flera olika områden, vilka kan vara avgörande för att föreningen ska fungera och kunna driva verksamhet. Exempelvis uppger var fjärde förening att de känner stor oro för att tappa eller inte kunna rekrytera nya medlemmar och hälften uppger att de känner en viss oro.. Ungefär samma mönster ser RF när det gäller oro för att tappa ledare och annat ideellt engagemang/stöd inom föreningen samt vad gäller föreningens ekonomiska situation.

Områdena medlemmar, ledare/funktionärer och ekonomi hänger till viss del samman. De föreningar som har tappat medlemmar eller känner oro för att tappa medlemmar, har oftast samma utmaning vad gäller tränare och ideellt engagemang.

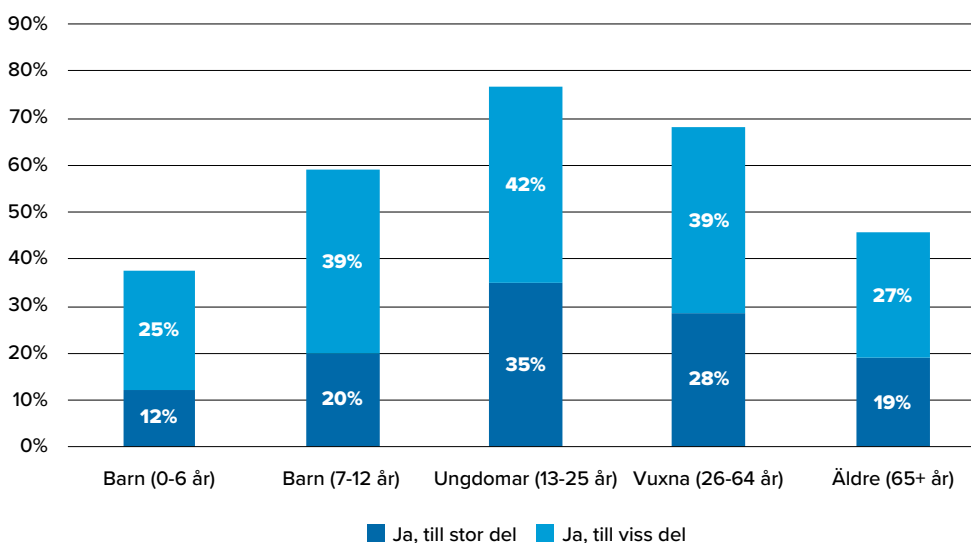
Diagram 16. Upplever ni en oro inför framtiden vad gäller föreningens verksamhet på grund av corona (och restriktionerna)?

Tittar RF på vilken målgrupp som föreningarna känner störst oro för att tappa, så är det återigen ungdomar som sticker ut (dvs. samma målgrupp som föreningar upplever att de tappat i störst utsträckning hittills under pandemin). Totalt sett anger tre av fyra föreningar att de upplever en oro för att tappa just ungdomar. Samtidigt är det återigen viktigt att peka på att resultaten visar på en generell oro att tappa medlemmar på grund av corona och restriktionerna. Att färre uppger den högsta och lägsta åldersgruppen är också ett resultat av att många föreningar inte har denna målgrupp i sin verksamhet idag och då svarat "ej aktuellt".

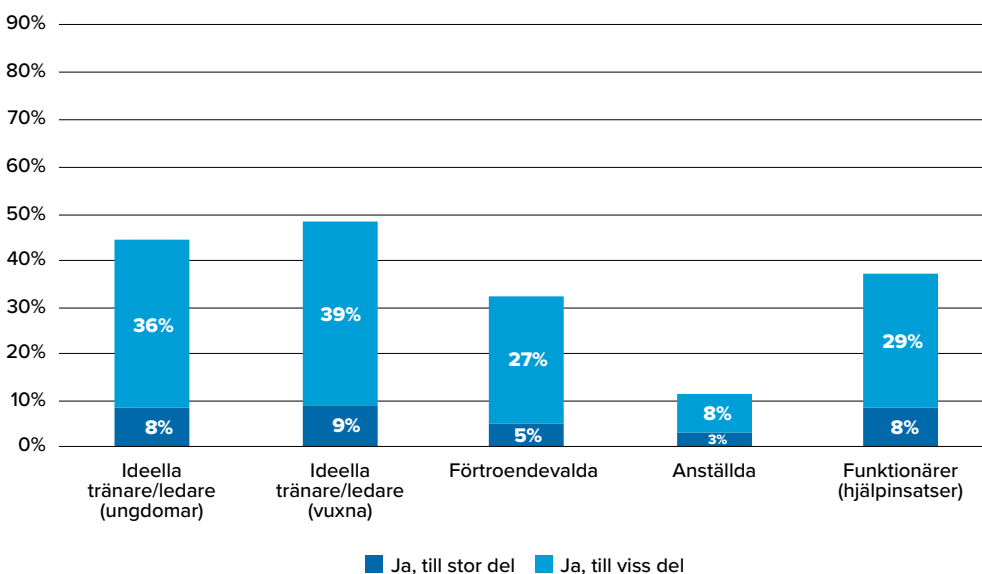
Jämför RF svaren vad gäller oro för att tappa medlemmar med svaren på frågan om föreningen har tappat aktiva, ser RF ett tydligt samband. De föreningar som uppger att de minskat antal aktiva inom olika åldersgrupperna, svara i högre utsträckning att de också är oroliga för att tappa ytterlige medlemmar i framtiden på grund av corona och restriktionerna.

Diagram 17. Upplever ni en oro att föreningen kommer tappa aktiva på grund av corona (och restriktionerna)?

Likt oron för att tappa aktiva upplever många föreningar också en viss oro för att tappa ledare och annan kompetens. Fräst är det den ideella kraften i form av ledare och funktionärer som flest föreningar uppger en oro kring. När det gäller anställda är det viktigt att tänka på att många inte har anställda och därför svarat "ej aktuellt".

Diagram 18. Upplever ni en oro att föreningen kommer tappa någon av följande roller på grund av corona (och restriktionerna)?

Specialidrottsförbunden är också oroliga för att det kommer att bli svårt att återrekrytera idrottare, ledare och funktionärer. Även förbunden uttrycker störst oro för ungdomar och unga vuxna som inte kunnat idrotta som vanligt på lång tid. Men det finns en oro gällande alla åldersgrupper.

Specialidrottsförbunden ser också risker i att föreningarna inte har kunnat nyrekrytera framförallt barn och ungdomar som de brukar göra.

Oron för rekrytering och återrekrytering förstärks av osäkerheten kring hur länge restriktionerna ligger kvar och begränsar tränings- och tävlingsverksamheten.

Ser vi till de ekonomiska förutsättningarna uttrycker specialidrottsförbunden en oro för fortsatt minskade eller låga intäkter kopplat till medlemskap, licensavgifter, evenemang och sponsorer. På förbunds nivå finns även en oro för en omfattande och dyr landslagsverksamhet när de internationella tävlingarna kommer igång.

Specialidrottsförbunden oroar även sig för ekonomin hos föreningar med egna anläggningar och att föreningar ska behöva säga upp anställda, även om just den risken tycks vara mindre om utifrån föreningarnas enkätsvar.

Det finns också en oro för att den stigande arbetslösheten kommer att göra att barn, ungdomar och vuxna inte har råd att idrotta på samma sätt som tidigare.

Kompetens

Det finns en oro hos specialidrottsförbunden att välutbildade ledare på föreningsnivå som har varit avlönade, men som på grund av pandemin inte har kunnat vara ledare har hittat andra arbeten och därför inte kommer tillbaka till föreningen. Det finns också en oro att personer med god kompetens kring tävlingar och evenemang har hittat andra uppdrag och inte kommer tillbaka.

Elit

Många specialidrottsförbund är oroliga för de ungdomar och unga vuxna som är "nästan" elit. Att viljan, engagemangen, tiden och det ekonomiska stödet att fortsätta satsa mot elit inte finns längre. Det behövs en kritisk massa av idrottare på eller strax under elitnivån. för att bibehålla eller stärka den internationella konkurrenskraften

Föreningutveckling/utbildning

Det finns en oro bland specialidrottsförbunden att föreningarna inte orkar göra en återstart eller hålla i engagemanget om pandemin inte vänder och restriktionerna tas bort. Det finns även en oro för att specialidrottsförbunden och föreningarna inte kommer igång med utvecklings- och utbildningsverksamheten inom kort.

Det är värt att nämna att en mer positiv oro finns hos de specialidrottsförbund som sett en tillströmning till deras idrotter. Är förbundet och föreningarna redo att möta det ökande intresset?

Anläggningar/idrottsmiljöer

Det finns en oro hos några specialidrottsförbund att privata anläggningar där föreningarna hyr in sig inte överlever och därmed förlorar föreningarna sina tränings- och tävlingsarenor. Några andra specialidrottsförbund oroar sig över att konflikter med markägare, på grund av att många i allmänheten vistas i naturen och tar inte den hänsyn som är önskvärd, kommer få fortsatt negativa konsekvenser för föreningarna.

Relation och dialog med myndigheter

Flera specialidrottsförbund som har verksamheter som kräver tillstånd av myndigheter är bekymrade över att samverkan och dialog kring struktur- och regelproblem för tillstånd som har stannat av under pandemin inte återupptas i den takt som förbunden anser är nödvändig.

Åtgärder RF/SISU

När specialidrottsförbunden har fått ange de mest angelägna åtgärderna som de ser att RF och SISU ska prioritera för att stödja förbund och föreningar påpekar de övergripande att effekterna av coronapandemin kommer att finnas över lång tid. Därför behöver även RF och SISU vara långsiktiga i sin planering och sitt arbete med koppling till effekterna av corona.

Det är följande fyra delar som många förbund adresserar.

Företräda idrottsrörelsen

RF ska kraftfullt fortsätta att företräda hela idrottsrörelsen gentemot regeringen och myndigheter för att få så träffsäkra restriktioner som möjligt och så bra ekonomiskt stöd som möjligt från regering, regioner och kommuner.

Flera understryker vikten av att ha dialog med fler myndigheter än Folkhälsomyndigheten, så som Länsstyrelser och Polismyndighet.

En del i arbetet handlar också om att regeringen och Folkhälsomyndigheten behöver arbeta fram en långsiktig öppningsplan som även berör scenarier för 2022 och 2023.

På kommunal nivå är det viktigt att lyfta fram behovet av stöd för fler anläggningar och ökat kommunalt stöd till föreningsdrivna och i vissa fall även privata anläggningar.

Ekonomiskt stöd

Förbund och föreningar behöver ett starkt återstartsstöd med stor möjlighet till anpassning utifrån de olika idrotternas utmaningar.

Förbunden understryker även behov av fortsatt frihet och flexibilitet i RF:s ordinarie ekonomiska stöd. Ett förhållningssätt som behöver finnas kvar över flera år framåt.

Flera förbund pekar på behovet av förstärkt stöd till elitidrotten och några förbund betonar behovet av stöd till bredare grupper än barn och ungdomar.

Stöd till idrottsföreningar

Många förbund ser utmaningar i återstartsarbetet och vill samverka med RF/SISU-distrikten kring detta. Den uppsökande verksamhet till föreningarna ses här som en nyckel.

Fokus i detta arbete bör vara rekryteringsåtgärder, utbildningsinsatser, stöd i föreningsutveckling och ett starkt kommunikativt kampanjarbete tillsammans och samordnat med specialidrottsförbunden för "idrottens återstart".

Utveckling på förbunds nivå

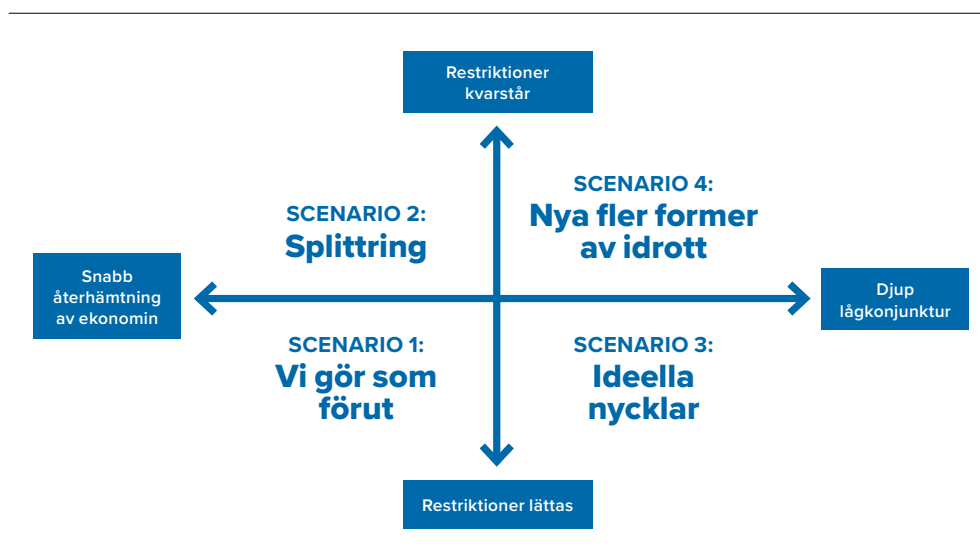
Förbunden efterfrågar stöd kring digitalisering av utbildningar och digitala plattformar.

Återkommande mötesplatser mellan förbunden efterfrågas för att lära av varandra, hitta samsyn i vissa frågor och behålla den goda och nära dialog mellan RF och förbund som har förstärkts under pandemin.

Scenarioplanering 2021-2022 – splittring

Under vintern 2020-2021 gjorde RF en scenarioplanering för 2021 med utblick mot 2022. Den gjordes utifrån de två variablerna, samhällsekonomin utveckling och samhällets restriktioner enligt scenariokorset nedan.

Hela rapporten kan läsas [här](#).

När slutet av våren 2021 närmar sig kan det konstateras att det scenario som ligger närmast verkligheten är scenario 2 – splittring. Nedan finns den beskrivning som gjordes av scenario 2 i vintras och som är en bra fond att reflektera ovanstående avsnitt mot.

Scenario 2 – splittring

Att det kommer ett fullgott vaccin drar ut på tiden. Endast riskgrupper vaccineras under andra halvåret 2021. Nationella restriktioner ligger kvar. Den globala industritunga ekonomin tuffar på i stabil takt och konsumtionen hålls på en relativt god nivå.

Den kommunala ekonomin stöttas av statliga bidrag och är osäker på sikt. Omsorgskostnader belastar den offentliga ekonomin, men arbetslösheten vänder ganska snabbt tillbaka till siffror som det var 2019. Kommuner kommer sannolikt att skära i kostnader och fokusera på de lagstadgade kärnuppgifterna. Investeringar minskas och skjuts på framtiden.

Ohälsan i samhället ökar på grund av restriktionerna. De befintliga socioekonomiskt präglade hälsoklyftorna kommer att bli större, liksom de socioekonomiskt baserade klyftorna i idrottsdeltagande.

Begränsningar kring publik och större evenemang ligger kvar långt in på 2022.

Idrottsverksamhet

Goda möjligheter till varaktig förändring i linje med Strategi 2025. Förbund och föreningar måste fortsätta utvecklingen av nya sätt att träna och tävla.

Ledarskapet kommer prövas och stöd kring det behöver utvecklas och stärkas. Stöd behövs även för förändringsprocessen på flera nivåer. Det kan handla om utveckling av stödmaterial och verktyg, mötesplatser och strukturer för samtal och samverkan samt att sprida goda exempel.

Utveckling av digitala verktyg för att tillgängliggöra den idrott och utbildning som bedrivs för fler bör prioriteras, inklusive att använda digitala verktyg för ny träning och idrott.

Vidare behövs stöd till medlemmar och ideella ledare, så att de vill och orkar vara kvar. Det kan handla om att uppmärksamma de insatser som görs av ledare och vilket ansvar de tar. Metodik för att både behålla och rekrytera behövs. Oro finns för att förlora en generation unga som inte hittar tillbaka till idrotten. Kompetensstöd till förbund och föreningar behövs. Nya ledarstrukturer kan formas så att ledarresurser finns när den utmanande situationen blir långdragen.

Snabb och tydlig kommunikation kring vad olika beslut betyder för verksamheten är avgörande för att skapa förtroende och ge möjlighet till ledare på alla nivåer att fatta kloka beslut.

Den elitinriktade verksamheten drabbas särskilt, medan stora delar av den breda motions- och barn- och ungdomsidrotten klarar sig under omständigheterna bra.

Både föreningar och förbund behöver tänka nytt och kommer att utmanas av entreprenörer som ställer om utifrån de behov som finns.

Ekonomiska konsekvenser för idrottsrörelsen

De föreningar som inte har möjlighet att arbeta med kostnadssidan kommer att få det oerhört tufft. I synnerhet om det är föreningar som a) driver sina egen anläggning, och/ eller b) genomför stora publik- och/eller deltagarevenemang. Det finns en stor risk för att många elitföreningar inte överlever liksom föreningar med gym- och eller kampsportsverksamhet. För de föreningar och förbund som är starka på evenemangssidan kommer det också innebära en kraftig begränsning av intäkterna vilket sannolikt innebär uppsägningar av personal, förluster av varumärken, i vissa fall rena konkurser och troligen ett svagare motions- och tävlingsutbud framöver.

Den ekonomiska konsekvensen uppskattas till 1–1,5 miljarder per kvartal. Då är minskade intäkter från sponsorer eller eventuella mediarättigheter är ej medräknade.

Intäktsmodeller

Idrottsrörelsen behöver arbeta med nya intäktsmodeller som inte bygger på att samla många människor på samma plats samtidigt. Mötesplatser och kompetensstöd för nya lösningar och utveckla verksamheten rörande intäktsbortfall och öka differentieringen av intäktskällor. Ökat behov av samverkan med andra verksamheter som kultur och nöje som liknar idrotten genom att samla många människor på samma plats för upplevelser behövs.

Restriktionerna kommer också att innebära en annan sorts sponsring. Den breda barn- och ungdomsidrotten med stora samhällsnyttoeffekter kommer att få ett ökat kommersiellt värde utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Pandemin är en chans för idrotten att utveckla en modern sponsring där vi utvecklar möjligheter som bidrar till affärsnytta istället för att sälja fast exponering.

Besöksnäringen går på knäna och viljan att gå in i långsiktiga satsningar för enskilda evenemang minskar radikalt, medan planer för framtida årliga evenemang blir mer attraktiva.

Föreningar måste ta höjd i sin verksamhetsplanering för minskad kvalitet och kvantitet på grund av minskade resurser. Föreningar kommer vara tvungna att säga upp personal.

Fördelning av statligt stöd

RF behöver föra dialog med regeringen om möjligheterna att justera i befintliga stöd både för att stödja förbund och föreningar som ställer om och utvecklar verksamheten i linje med Strategi 2025 och för att hålla igång verksamhet under pandemin.

I detta ingår att ge större flexibilitet till förbunden kring hur befintliga stöd kan användas. En del ordinarie verksamhet och projekt kommer att stå tillbaka under en period. Här behövs följsamhet från RF gällande bland annat förbundsutvecklingsplaner.

RF bör överväga om det behövs särskilt stöd över tid för förbund och föreningar som drabbats särskilt hårt.

Offentligt stöd

Idrottens betydelse för folkhälsan och den samhällsnytta som skapas behöver tydliggöras i dialog med politiker och tjänstepersoner. Kraftfull opinionsbildning bör prioriteras som understryker behovet av stärkt ekonomiskt stöd från både stat och kommun för att hantera de negativa effekterna av coronapandemin över längre tid.

Lika viktigt är att myndigheter skapar flexibilitet i lagar och rekommendationer så att idrott som kan genomföras smittsäkert också får den möjligheten.

En del i arbetet kommer bli att öka kunskapen hos beslutsfattare på flera nivåer om idrottsrörelsens potential, både vad gäller ekonomiskt stöd och kopplat till den bredd och flexibilitet i idrottsmiljöer/anläggningar som behövs.

Med tanke på osäkerhet och begränsningar för resor internationellt behöver idrott och det offentliga se över anläggningsutvecklingen så att elitidrottare har större möjligheter att träna och tävla i Sverige.

Slutsatser och åtgärder

Ett år efter att coronapandemin slog till mot Sverige är restriktionerna fortsatt mycket begränsande för idrottsrörelsen. De omfattande negativa ekonomiska effekterna som kunde ses under våren och sommaren 2020 finns kvar, men har minskat något över tid. Däremot har de negativa konsekvenserna av inställda och begränsad idrottsverksamhet vuxit tillsammans med oron för att många inte kommer tillbaka till idrotten när den väl kan starta igen. Oron är särskilt stor för ungdomar och unga vuxna som inte fått träna och tävla på lång tid och dessutom haft distansundervisning eller hemarbete.

Frustrationen över trubbiga och svepande restriktioner har varit stor och vuxit över tid. Även om idrottsrörelsen i stort har varit lojal mot restriktionerna för att minska risken för smittspridning har trovärdigheten ifrågasatts ju längre pandemin har fortgått och verksamheter som hindrats trots i vissa fall liten risk för smittspridning.

Många föreningar har anpassat sin verksamhet, hållit igång med alternativ träning, hittat nya former för både digitala tävlingar och digital utbildning. Vissa idrotter har mött nya målgrupper, inte minst de idrotter som har sin idrottsarena i naturen.

Föreningarnas resiliens har prövats under året och oron för att man inte ska orka starta om, få tillbaka ledare och funktionärer är stor.

Många förbund och föreningar angav i förbundssamtalen respektive föreningsenkäten att de var oroliga för framtiden. När släpper restriktionerna? Kommer vi kunna återrekrytera de som har slutat eller pausat sin idrott? Har vi ledare som kan ta emot de som kommer tillbaka? Har vi kraft att inte bara återrekrytera utan också nyrekrytera? Kommer intäkterna att räcka till när de statliga stöden avtar, men vissa restriktioner ligger kvar? Kommer vi ha en slagkraftig elit?

Sammantaget ser Riksidrottsförbundet med stor oro på att alltför många, i synnerhet barn och ungdomar, inte kommer att hitta tillbaka till idrotten efter pandemin. Dessvärre är risken att de barn och ungdomar som kanske behöver idrotten allra mest kommer att vara de som inte kommer tillbaka till idrotten och att de föreningar som tidigare har lockat den målgruppen kommer vara kraftigt försvagade.

Åtgärder från regeringen och myndigheter

Träffsäkra restriktioner

Det viktigaste åtgärderna som staten kan vidta för idrottsrörelsen är att göra begränsningarna för idrottens verksamhet så träffsäkra som möjligt och hela tiden se över och om möjligt lätta på dem finns.

Statligt stöd till idrottsrörelsen

RF gör bedömningen att effekterna av coronapandemin kommer att finnas över lång tid och att det kommer att behövas både förstärkt statligt stöd och större flexibilitet i hur medlen kan användas de kommande åren.

Kommunalt stöd till idrottsrörelsen

Det är av stor betydelse att kommuner fortsätter att ge förstärkt kontantstöd, reducera hyror av kommunala lokaler för idrottsföreningar och är flexibla med avbokningskostnader.

RF uppmanar kommunerna att se över och förstärka sitt stöd till föreningar som äger, driftar idrottsanläggningar och idrottsmiljöer eller hyr plats av privata fastighetsägare.

RF uppmanar kommunerna att fortsatt behålla sitt aktivitetsstöd på minst samma nivå totalt 2021 och 2022 som det var budgeterat 2020, samt att använda en fördelningsmodell där de som varit tvungna att minska sin verksamhet på grund av pandemin får ett fullgott aktivitetsstöd.

Åtgärder inom RF och SISU

Företräda idrottsrörelsen

RF ska kraftfullt fortsätta företräda hela idrottsrörelsen gentemot regeringen och myndigheter för att få så träffsäkra restriktioner som möjligt och så bra ekonomiskt stöd som möjligt från regering, regioner och kommuner.

En del i arbetet handlar om att regeringen och Folkhälsomyndigheten behöver arbeta fram en långsiktig öppningsplan som även berör scenarier för 2022 och 2023.

På kommunal nivå är det viktigt att lyfta fram behovet av stöd för fler anläggningar och ökat kommunalt stöd till föreningsdrivna och i vissa fall även privata anläggningar.

Ekonomiskt stöd

RF ska verka för långsiktigt återstartsstöd och större frihet och flexibilitet i RF:s ordinarie ekonomiska stöd.

Stöd till idrottsföreningar

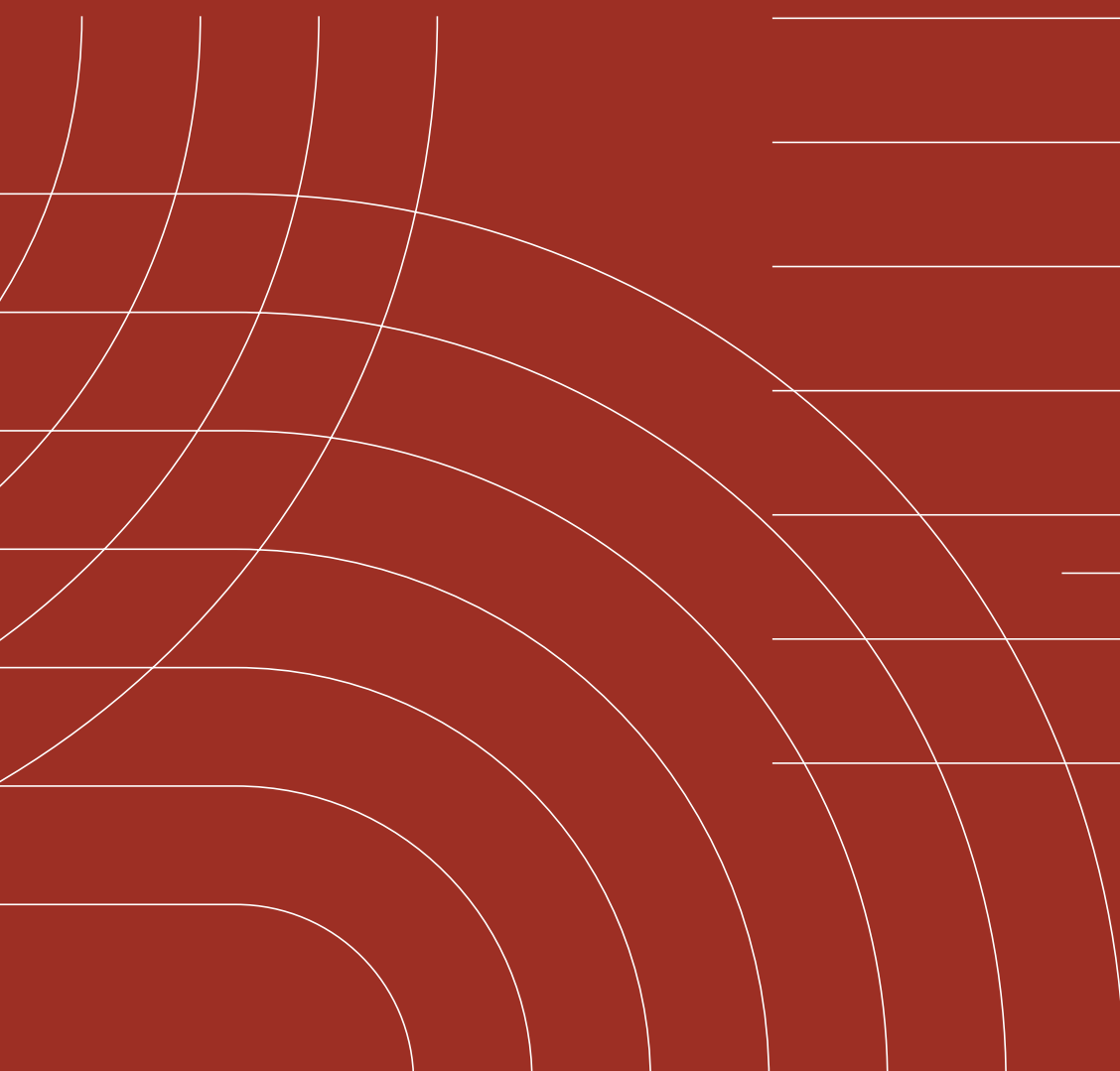
Många förbund ser utmaningar i återstartsarbetet och vill samverka med RF/SISU-distrikten kring detta. Uppsökande verksamhet från RF/SISU-distrikten till föreningarna ses som en nyckel.

Utveckling på förbunds nivå

RF/SISU behöver förstärka sitt stöd till specialförbunden för digitalisering av utbildningar och digitala plattformar. RF/SISU bör facilitera mötesplatser mellan förbunden för att lära av varandra.

Intäktssmodeller

RF och SF bör genomföra och stödja översyn av intäktssmodeller på förenings och förbunds-nivå utifrån scenarier som visar att effekterna av coronapandemin kommer att ligga kvar över flera år.

Riksidrottsförbundet

Idrottens Hus, Box 11016, 100 61 Stockholm | Tel: 08 - 699 60 00
E-post: riksidrottsforbundet@rf.se | Hemsida: www.rf.se